

Lectura Popular
Biblioteca d'autors catalans

Jurt cada dijous

Núm. 317

10 cèntims

JOSEPH PUJADAS TRUCH

POESIES

IL·LUSTRACIÓ CATALANA

Administració: Mallorca 287 - Barcelona

Cada dijous — 10 cèntims

Per subscripció: 5 Ptes. l'any.—Estranger: 8 Ptes.

Volums enquadrats

- Volum I.—1 J. Maragall.—2 A. Guimerà.—3 N. Oller.—4 M. S. Oliver.—5 E. Vilanova.—6 R. Casellas.—7 J. Collell.—8 V. Balaguer.—9 M. Roger.—10 A. Mestres.—11 E. Aulés.—12 J. Pons.—13 T. Llorente.—14 A. Carrión.—15 J. Pous.—16 Ll. Via.—17 C. Roure.—18 D. Monserdà. 2'90 ptes.
- Volum II.—19 F. Ubach.—20 A. de Bofarull.—21 J. Morató.—22 M. Costa.—23 S. Rusiñol.—24 E. Boixet.—25 J. M. Guasch.—26 y 27 J. M. Arnau.—28 V. Catalá.—29 A. de Pagès.—30 R. Ramon.—31 R. Surriñach Senties.—32 R. E. Bassegoda.—33 E. Escalante.—34 J. Ruyra.—35 G. Alomar. 2'90 ptes.
- Volum III.—36 J. Verdaguer.—37 J. Puig.—38 M. Genis.—39 M. Morera.—40 F. Soler.—41 J. M. Folch.—42 F. P. Briz.—43 E. Vidal.—44 P. Bertrana.—45 J. Franquesa.—46 y 47 J. Pin.—48 J. Riera.—49 Ll. Ribot.—50 M. Angelon.—51 C. Bosch.—52 J. Blanch.—53 C. Karr. 2'90 ptes.
- Volum IV.—54 M. Milà.—55 T. Baró.—56 E. de Fuentes.—57 J. Roca.—58 F. Campredon.—59 M. Vayreda.—60 J. Alcover.—61 M. Urgell.—62 J. Oller.—63 F. Bartrina.—64 F. Pirozzini.—65 A. Careta.—66 P. Agulló.—67 M. Folch.—68 S. Guinot.—69 J. Ll. Pons.—70 M. de Bell-lloch. 2'90 ptes.
- Volum V.—71 J. Martí.—72 C. Planas.—73 J. Sardà.—74 J. Vallmitjana.—75 A. Navarro.—76 R. Robert.—77 M. A. Salvà.—78 J. Rubió.—79 I. Reventós.—80 J. Torres y Bages.—81 A. Masriera.—82 N. Capmany.—83 T. Aguiló.—84 C. de Fortuny.—85 J. Yxart.—86 A. Brasés.—87 P. Riera.—88 F. de Querol. 2'90 ptes.
- Volum VI.—89 R. Picó.—90 F. Maspons.—91 M. J. Massanès.—92 A. de Riquer.—93 P. Gener.—94 F. Rahola.—95 B. Bassegoda.—96 F. S. Sala.—97 G. Maura.—98 S. Vilaregut.—99 D. Calvet.—100 E. Toda.—101 J. Planas.—102 S. Galmés.—103 Ll. Fontova.—104 C. Mas.—105 F. de P. Masferrer. 2'90 ptes.
- Volum VII.—106 V. Penya.—107 A. Busquets.—108 T. y S. Thos.—109 J. Balari.—110 J. Bartrina.—111 J. Molas y Casas.—112 A. Ruiz.—113 P. Aldavert.—114 A. Camps.—115 A. Calvet.—116 E. Coca.—117 R. Surriñach Baells.—118 M. Domènech.—119 J. Berga.—120 B. Ferrà.—121 V. Serra.—122 J. Pella. 2'90 ptes.
- Volum VIII.—123 J. A. Clavé.—124 F. Salarich.—125 F. Casas.—126 M. Gaya.—127 E. Moliné.—128 J. Burgas.—129 V. Iranzo.—130 M. Duran.—131 T. Forteza.—132 J. Coroleu.—133 R. Masferrer.—134 S. Sanpere.—135 M. Rocamora.—136 J. Serra.—137 B. Sabater.—138 G. Roselló.—139 J. Ramon.—140 Marqués de Camps. 2'90 ptes.
- Volum IX.—141 M. Aguiló.—142 G. Vidal.—143 J. Torres.—144 G. Soler.—145 V. W. Querol, V. Boix.—146 M. Roger.—147 J. Feliu.—148 A. Bori.—149 Ll. B. Nadal.—150 F. C. Girbal.—151 E. Suñol.—152 A. Armengol.—153 B. Morales.—154 R. Bordas.—155 A. de Quintana.—156 J. Berga Boda.—157 J. Cabot. 2'90 ptes.
- Volum X.—158 Aribau y precursors.—159 A. Maseras.—160 F. Badenes.—161 Ll. Catehet.—162 A. Llanas.—163 J. Taronjí.—164 J. Segura.—165 Ll. Roca.—166 J. d'Argullol.—167 A. Palanca.—168 M. Obrador.—169 R. Serra.—170 A. Valls.—171 J. Roselló.—172 E. Coca.—173 J. Iglesias.—174 C. Gomis.—175 J. Montserrat. 2'90 ptes.
- Volum XI.—176 V. Balaguer.—177 F. M. Pau.—178 J. Llongueras.—179 S. Rusiñol.—180 F. Vidal.—181 J. Labaila.—182 J. Soler.—183 D. Monserdà.—184 J. Güell.—185 P. A. Torres.—186 G. Zanné.—187 F. de Boter.—188 J. Pons.—189 E. P. Briz.—190 V. Brosa.—191 M. Ribot.—192 P. Nanot-Renart. 2'90 ptes.

Lectura Popular

JOSEPH PUJADAS TRUCH

ENRIADO

El dia 29 de Maig de 1876 va nèixer En Joseph Pujadas y Truch al Masnou, població qu'ell estima ab tot el seu cor, en la qual ha viscut sempre y confia poderhi morir.

Sens altra preparació literaria que sa gran afició, va posarse de jovenet a escriure, en hores que havia de sostroure al necessari descans. Axi estudià y axi aprenqué. No tingué més guia que'l seu entusiasme, ni altre mestre que la seva general intuició. Debades cercariem, donchs, un art refinat en els seus versos, ò pretendriem trobarhi una filiació, per més que, a voltes, semblin emular la poesia popular de Mossèn Cinto y del Apeles Mestres. L'autor s'ho deu tot a si mateix, y dintre'l medi en que s'ha format, no hi hà dupte que posseheix un valor representatiu ben propi. Y ho abona'l fet de que En Joseph Pujadas, entre sos paysans y en altres nuclis populars, pot vantarse de comptar ab un públich devot, qui ingenuament sent y celebra en sos versos tota la bellesa qu'es susceptible de capir.

En Pujadas, català de cor, ha fet notables serveys a aqueix públich. Exemple de tals serveys es el llibre Ramell de felicitacions y poesies

escolars, publicat ab el fi de que la maynada's servis de la llengua catalana en les festes senyalades, per a felicitar a sos superiors. Es clar qu'aquesta mena de llibres no solen ésser un model de bon gust poètic, ni tan sols de simple literatura, lo qual fóra de doldre si, per altra banda, persones idònies no haguessin ja iniciat un treball de depuració y selecció que permeti establir bones biblioteques per a infants; però, tot es començar, y En Pujadas va ferho tal com va poder y saber, agolantse en poch temps dues edicions de la seva obreta: èxit que'l seu patriotisme tenia ben merescut.

Ha donat al teatre multitud d'obres, entre elles *Els Llops*, quadro dramàtic premiat y estrenat a Buenos Aires, y *Jorns de dol*, dramet patriòtic escrit expressament per als noys del Colegi de Sant Jordi que dirigeix En Flos y Calcat, primer mestre d'En Pujadas, el qual drama fou representat en festes escolars celebrades als teatres Nou Retiro, Principal y Novetats, de Barcelona.

Ha obtingut premis en diversos certamens, adquirint axi popularitat. Recordèm, entre ells, els de Badalona, Molins de Rey, Agramunt, Castellar del Vallès, Tarrassa, Buenos Aires y Montevideo.

POESIES

A MASNOU

¡Masnou dels meus amors! Vila xamosa,
la més blanca, joliu y esplendorosa
que Deu posà somrihent arràn del mar,

penyora de llealtat y d'honradesa,
espill de caritat, font de noblesa!
de la Costa joyell el més preclar.

Terra de braus marins y varons sabis
qu'han dut arrèu del món ton nom triomfant,
y de noyes d'ulls clars y rojos llavis
que t'omplen tot d'encís y dolç encant.

Ditxós qui del gran món lluny de l'escoria
de sa vida, aprop teu, arriba al fi,
qu'es passar d'una gloria a l'altra Gloria
poguer a ton redós viure y morí'.

A LA «CASA BENÈFICA» DE MASNOU

L'ASIL

Oh, Asill! Flor xamosa
de flayre esquisida!
Oh, casa pietosa
per Deu benehida!

En tu veyèm l'obra
de pau y gaubança,
refugi del pobre,

del trist esperança.

Ets tu llum divina
que'ls cors ilumina
omplintlos d'encants,
y sots tos fins nobles
a tots ens acobles
com dignes germans.

LES GERMANES

¡Oh, Germanes tot dolcesal!	a tots com ha captivat!
¡Oh, Germanes tot bondat que l'estela duhèu impresa, de la santa caritat,	Hont veyèu la desventura, com coloma blanca y pura a n'allí parèu el vol...
y d'amor l'ànima encesa y de fè el cor sadollat!...	Sóu els àngels que'ns envía el bon Deu ab alegria per omplí'l món de consol.
Vostra augusta senzillesa	

LES ASILADES

¡Oh, velletes tremoloses que cayèu al pes dels anys!	sense po'a mals averanys.
¡Oh, velletes pietoses qu'heu sofert tants desenganys!	Que a n'aquesta santa casa hont l'amor tot ho abraza nova vida comencèu, ho diu clar vostra mirada y la flayre de bugada que damunt vostre portèu.
Prop les monges amoroses han calmat vostres afanys y viviu ara ditxoses	

LA CAPELLA

¡Oh, capella recullida, niu d'amor, de fè y virtut, balsem dolç que dona vida y coratge al cor retut.	ho ompla tot de beatitut.
Flo'esplendent y escullida de tan bella excelsitut que sa flayre benehida	Al redós teu, ab gaubançà el mortal sent la esperançà d'assolir gloriós el cel si lligà's dèxa pels llaços dels gentils y tendres braços de la Verge del Carmel.

EL JARDÍ

¡Oh, inefable poesia del xamós y humil jardí!	Sens recel l'aucella hi nia, y l'oreig somriu aquí,
¡L'esperit com s'hi extassía contemplant tan bell florí!	y té'l cant més harmonía y la flor perfum més fi.

Prop de l'herba remeyera
hi floreix la rosa vera,
prop del tell el fruyt daurat...

Contemplantlo s'hi endevina
qu'ho embelleix la mà divina
d'aquells àngels de bondat!...

LA CANÇÓ ETERNA

Jo sé una cançó
que may serà vella.

la resen els mars,
els rius la psalmegen.

Jo sé una cançó
qu'es d'ara y de sempre,
qu'es dolça y gentil,
qu'es gran y es eterna.

Son ritme exquisit,
sa bella cadencia,
ses notes sublims
l'espay tot omplen.

Jo sé una cançó
la més encisera.

S'escampen pel bosch,
pel plà y per la serra,
per camps y camins,
per gorchs y congestes;
pel mont y la vall...

La entonen els cels,
la canta la terra,

Es la santa cançó del Treball.

Y diu axís el cant— cant plè de vida—
com cap de més formós se n'ha dictat:

Jo sóch el rey del món! Es mon reyalme
un reyalme d'amor y joia y pau!
Jo duch la calma als cors, rès de rancunies;
jo faig els pobles lliures, may esclaus.

La Natura ab mi pròdiga ha estat sempre,
car tots el séus secrets m'ha revelat
del pregon de la mar y de la terra
fins a lo més ignot del ample espay.

Y axís jo duch arrèu la benaurança
y sóch com blanch colom símbol de pau,
y sóch deù abundosa de riqueses
y inestroncable font de benestar.

Sóch arpegi suau que'ls cors delecta,
la fada que promet un bon demà,
la rosada gentil que dóna força
y sóch Vida y Amor y Llibertat.

Per mi'l brau mariner serè y impertèrrit
malgrat els mils perills solca la mar
per a tornar triomfant vers a sa Patria
que'l reb braços oberts com mare aymant.

Per mi'l bon texidor dintre la fàbrica
texeix ses ilusions junt ab el drap
y'ls sofert forjador m'entona un himne
acompanyantse'l cant a cops de mall.

Per ma gloria'l miner plè d'heroisme
el cor de les muntanyes va furgant
per treuren els tresors qu'elles avares
centuries de centuries han guardat.

M'ofereix ab delit la cusidora
de corrandes d'amor bell enfilall,
la vella filadora recorts dolços,
la puntayre gentil somnis galants.

El bon pagès en Deu y en mi confia
esperant la cullita de demà,
l'artista ferse un nom que'l món admirí
tot semblant la Bellesa y la Bondat.

Y'l pobret exilat qu'anyora y plora
la Patria qu'ab recança un jorn dexà
s'entrega a mi ab daler per tornar prompte
a fruir de sos ayres purs y sans.

Y en mi creu tot el món, com jo procuro
pel bé sempre de tots per un igual;
les gotes de suhor que per mi's llencen
les convertexo en or sens perdren cap.

Feliç vull fe'a tothom, sia quin sia
son modo de sentir y de pensar.
Tothom per mi es igual, car sols veig homes
y a tots els homes Deu va fer germans.

Jo'ls crido, dignifico y ennoblexo;
 jo vull els pobles rics y forts y grans;
 jo vull de tot el món fe'una familia;
 jo vull de tot el món ferne una llar.

Dejorn ò tart, jo esfondraré la guerra
 aquest monstre horrorós y repugnant
 que no's cansa jamay demanant vides,
 d'omplir els cors de dol y nedà'en sanch.

Aquell que lluyta ab mi, no cal que temi
 d'aquest món els esculls y temporals,
 que la casa hont sóch jo està ben guardada;
 la miseria y la fam passen de llarch.

Hont sóch jo vé'l Progrès y ab ell la Gloria,
 y al crit sublim d'«Avant y sempre avant»
 les muntanyes forado, obro fronteres,
 aturo'ls rius y axamplo més la mar.

Aquell qui m'aburreix, que may en manquen,
 deü ésser de per tot foragitat;
 no mereix bé de Deu ni de la Patria
 y es deshonra de propis y d'estranyis.

Però aquells que'm rendexen homenatge
 y lluyten plens de fè y de noble afany
 y honorantme a n'a mi a ells s'honoren
 y miren d'útils ser a sos semblants,

benehits sien tots! Salut y gloria!
 Ells són de mon exèrcit soldats braus,
 adalits d'una causa santa y noble,
 dignes fills del Progrés y de la Pau.

Anèu avant, que'l món es gran y es vostre!
 Seguíu ab cor ben nèt y'l cap ben alt
 llohant arrèu mes glories y alabances
 ab la ploma, ab el càvech ò ab el mall!

Aquesta es la cançó del sant Treball.

ANIVERSARI

Pobre pare! Avuy fa un any
just, que'ns dexares
y encara'l cor vesteix dol
y'ls ulls s'omplenen de llàgrimes.

Pobre pare! Ja fa un any!
Sembla ahí'encara!
No'ns podèm pas avenir
de no vèuret ab nosaltres.

Per xò sempre ton recort
ens acompanya
y parlèm sempre de tu
per donar esplay a l'ànima.

Y tes virtuts remembrèm,
tot imitantles,
y remembrèm els teus fets
y recordèm tes paraules.

Y creyèm vèuret per tot
rialler y afable
y sentim encar ta veu
y fins sentim tes petjades.

Y ab fonda veneració
que'ls cors abranda
entrèm a n'el quarto teu
creyent qu'havèm de trobarthi.

Y vegentlo buyt y fret
com el niu que'l torb arrasa
el cor s'omplena de dol
y'ls ulls s'omplenen de llàgrimes...

Pobre pare! Avuy fa un any
just, que'ns dexares!

LA ROSÓ

Les campanes toquen
a missa majó',
layró,
qu'avuy hi hà la vila
grossa animació.

L'herèu Lladó's casa,
qu'es galan minyó,
layró,
ab la pubilleta
del Mas Olió.

Tot guarnit el temple
fa goig de debó,
layró.
Té de benehirlos
el senyor Rectó'.

Si ell es un bell moço,
es també un traydó',
layró.
Paraula té dada
temps hà a la Rosó.

Després que l'enganya
la dexa a recó,
layró,

y encara'n fa befa
sens cap compassió.

Quan dóna'l «sí, pare»
des d'un fosch recó
layró,
s'ou un gemech fondo
seguit d'un greu plo'.

Al da'el «sí» la nuvia
se sent la remó',
layró,
que fa un còs al caure
a terra en rodó.

Les dònes hi corren
plenes d'emoció,
layró.
Defalleix la nuvia,
ell té tremoló'.

Tothom se n'esglaya,
plora'l bon Rectó'.
Layró.
La Rosó jau morta.
¡Que Deu la perdó!

CANÇÓ DE GANDUL

Diu la gent que may treballo;
m'es igual!
Si al llevarme ja badallo,
Deu me val.

Jo no sé quín mal patexo
ni entench pas lo que serà:

quan veig feyna ja'm dalexo...
per mirar quí la farà.
Y es perque tinch a l'esquena
no sé què que'm té retut
que al blincarme ¡quina penal
sols me trobo bé ajegut.

Diu la gent que may treballa;
m'es igual!
Si al llevarme ja badallo,
Deu me val.

Quan m'axeco cada dia
pel meu gust, mig adormit,
al moment esmorsaria
y m'entornaria al llit.
Prò'l despullam m'amohina
y m'ajech cercant consol
al estiu sota una alsina
y al hivern de panxa al sol.

Diu la gent que may treballa;
m'es igual!
Si al llevarme ja badallo,

Deu me val.

Mòlts n'hi han qu'es sa requesta
y son únich interès
que fos cada dia festa
per a gandulejar més.
No estich pas per tals marfuges,
tot ab festes es afany;
Jo ja firmaria ab dugues...
y cad'una de mig any!

La gent diu que no treballa
mes, no'n faig gens de cabal;
guan me diuen gandul, callo;
si'ls contesto es que badallo,
prò enfadarme... tant se val!

SCHERZO

Plens d'amor y plens de joya
van tots dos camí del bosch.

Tantost seuen vora un marge,
com s'empayten com dos folls;
tantost van la mà donantse,
com jugant se donen cops.

Ja no veuen de la vila
més que'l campanar tant sols.
Ja respiren fort la flayre
del pinar y herbes del bosch.

Tot es calma y poesia,
tot somriu, tot es amor.
Ja la mà's donen febreros
que'l camí es un xich penós.

Ella diu;—¡Quin espectacle
més joliu y esplendorós!

Fins el cel es més alegre...—
Y ell la mira plè de goig.

Y afegeix:—¡Quina ginesta!
¡sembla talment un munt d'or!
¡Quina cosa més bonica!—
Ell somriu y n'hi fa un pom.

Poch després;—¡Quines roselles!
Són enceses com el foch...
Quines flors més enciseres!...—
Ell n'hi cull de tots colors.

Als poch's passos;—¿Sents?...Escólta.
¡Oh, quin cant més harmoniós!
¡Els aucells fins nos saluden!—
La contempla ell plè d'amor.

—¡Mira allà quantes abelles!
¡Mira aquí quins papallons!

¿Allí dalt veig una aucella!
No, una; dugues; són merlots
y al bech porten una palla...
Fan un niu!...—

Y ell ab passió
sent que'l cor fort li batega.
—Mira. Veus? ¡Que son bufons!
Ab quin delit que treballen
per rebre bé als petitoys...
D'aquí unes quantes setmanes
vindrèm al bosch altre cop
per sapiguer si ja tenen
aucells petits... ¡Oh, quin goig
que faràn!...

—Bé, però, dígues:
¿qu'es axò que no respons?—

Ell extasiat se la mira
y al fi diu, rublert d'amor:
—Quan els àngels parlen, l'home
resta immòvil, silenciós:
Pàrta; pàrta que t'escolto.
Pàrta tu sola!

—Qu'ets boig!—
ella respon tota roja
y somrihent ab dolçor.

Ell la pren per la cintura
y al bell moment d'entrà'al bosch
esclata un petó dolçíssim
que ressona y's confon
ab els cants y melodies
de pinsans y rossinyols.

GARBA

LLUNA DE JANER

Lluna hermosa, lluna blanca
lluna del Janer glaçat!
Quanta poesia tanca
ta escayenta soletat!

L'ocell dalt pelada branca
te contempla estarrufat
semblant dirte que li manca

l'escalf dolç del niu amat!

Lluna blanca y melangiosa!
L'infantó que al llit reposa
a ta llum veu vagament
com cavalquen, com galopen,
com somriuen, com s'apropen
els sants Reys del Orient.

SOMNIANT

Va solcant la terra'l bon llaurador
y va somniant...

—Després de la sembra y quina ufanor
té d'ésser l'encant!

Serà una cullita de tanta abundor
com poques n'hi han...

Pagaré a n'el metge, el cens, la llevar,
la *quinta* del gran...—

Quimeres y somnis! Al bo de cullir
el riu ab follfa ho va arrasar tot.
Y ell contemplantsho sens dir un sol mot
els punys clou ab força, mes, sens defallir
la rella al llot clava forçantse a llaurar

.....
y torna a somniar!

MATINADA D'ABRIL

Ha anat plovinejant ab calma y ab dolcesa
pot dirs tota la nit. Es pluja qu'ab gaubança
du als camps tendra ufanor omplintlos de bellesa
y du la pau als cors omplintlos d'esperança.

El bon pagès un cant entona en sa lloança
qu'en ella hi veu joyós esplèndida promesa
d'un esdevenidor rublert de benhaurança
com premi a n'el treball qu'es tota sa riquesa.

Y veu com creix el blat y veu sos fills com crexen
y juguen ab daler y salten y enfortexen
prop la esposa fidel que'ls guayta enamorada
en tant el dia romp, el cel tot s'asserena,
dexondas l'ocellet, el gall canta ab veu plena
y'l sol entra triomfant per l'ampla portalada.

MATINAL

Ja som dalt de la costa. Ja som dalt de la serra.
El sol promte exirà.
Oh, Deu! Quin espectacle més bell es quan la terra
comença a despertar!
Les herbes lluhexen totes un devassall de perles,
el cel es blau y clar
y al bosch tot desvetllantse els passarells y merles
quin bo de refilar!

Qu'hermosa y esplèndenta es veu d'aquí la plana!...

Cantant un pastor puja guiant el séu remat;
se sent al lluy del *Angelus* el só d'una campana
y l'oració a n'els llavis floreix ab viu esclat...

Que Deu ens dó bon dia! Y a tu, terra galana,
oh, dolça Catalunya, Salut y Llibertat!

LLOANÇA DEL MAIG

Bell Maig que tot es flayre
de flor de tarongé'
que va perfumant l'ayre
com cèlich encensé'!

Tu fas cantà'al trobayre
la Vida, el Goig, el Bé,
y al rossinyol cantayre

inspires jogané'.

Oh, Maig! Encís dolcíssim
que des del Cel l'Altíssim
escampa arrèu del món,
al mar dant harmonía,
als camps santa poesia
y als cors amor profon...

POSTA DE SOL

Ton encís, oh, sol morent,
com m'atrau y m'extasía!
Ton incendi com m'encén
y'm corprèn ta melangía!

Près de suau encantament
faig volar ma fantasía
y una excelsa poesia

me breçola dolçament...

Son perfum la flor t'envía
y la més tendra elegía
té dedica'l rossinyol...
Y en el toch d'*Ave Maria*
ab tu va morint el dia
y la terra's posa dol...

NOBLE VENJANÇA

Ab la cara enriolada,
en els llavis la cançó
y la falç ben esmolada,
entra al camp el segadó'.

Les espigues sembra's plauen
en mostrar llur plenitut,
mes, ben prompte, febles, cauen

com un exèrcit vençut

tot resant:—No dexis l'eynal
Segador, fés bona feynal
Tàlla, séga sens parà!
Esmicólans sens recança,
que nosaltres en venjança
pels teus fills te darem pà.

NADALA

Lá nadala ha florit y un àngel canta,
la terra vesteix festa y tot somriu;
si la neu del hivern es la complanta,
el cel es rioler com cant d'estiu.

Es Nadal. Jesús neix. Es la nit santa.
Els ocells tot cantant dexten llur niu
y'l Geni del infern dupta y s'espanta
car tremola llur soli y poderiu.

Ressona per l'espai música angèlica
y «Pau als homes»... diu una veu cèlica,
en tant per tot el món com gentil flo'
esclata la cançó vibrant y clara:
Que li darèm a n'el Noy de la Mare
que li darèm que li sàpiga bó...

HIVERNENCA

La terra es tota blanca
y un ocellet retut
pel fret, dalt d'una branca
tremola esma-perdut.

La fam sos parpres tanca
y troba ab lassitut
qu'avuy com may li manca

l'escalf del niu volgut...

Y va nevant... Y ell crida,
car sent li fuig la vida
y entrantli un panteig lleu,
s'arrauleix més y calla...
Al caure, l'amortalla
un floch de blanca neu...

¡SI GOSÉS!...

MISSIVA

Si gosés, que te'n diria
de cosetes aprop teul...
Quan serà aquest ditxós dia!...
Quan serà sols ho sab Deu!

Te diria qu'ets ma gloria,
qu'a tot'hora'm fas glati'
y que't tinch a la memoria
tarda, vespre y dematí.

Que per tot cerco ab deliri
el teu rostre falagué,
que ma vida es un martiri
que no sé si aguantaré.

Que'ls diumenges al Ofici
(Deu m'ho vulga perdonà')
a tu't miro ab més desfici
que no pas al capellà.

Que lo teu, fins una agulla,
ho recordo ab interès
prò en tocant a la casulla
may puch dir del color qu'es.

Te diria, y'm pots creure,
que ja estich cansat de tot
y que al Xich no'l puch pas veure
per mofeta y tabalot.

Quan hi hà balles a la plaça
es quan passo més tropell
que pots'en fas un gra massa
de ballar y riure ab ell.

Axò'm mata l'alegría
y mon cor tant ne sofreix
qu'a poguer prou us fondria
ò'm fondria a mi mateix.

Com qu'ell sab que jo hi patexo
per xò vé a n'el teu costat;
com que veu que m'hi dalexo
per xò's fa l'enamorat.

Y't diria que t'enganya
y't bescanta ab els amichs,
y't diria que s'afanya
inventant mil embolichs.

Y que quan ab alegría
la flor guardes qu'ell t'ha dat,
iquín pessich te clavaría

si't tingués al meu costat!

Y't diria, al fi, traydora,
que si jo tingués vint anys
tot axò d'avuy no fóra
ni tindria tants afanys.

Fins la mare avuy a taula
m'ha renyat, y ho crech molt just;
prò li agrades (no es pas faulta)
donchs, coneix qu'he tingut gust.

Si la quinta fos passada
y ja rès me des fatich,
iquína broma més pesada
jugaria al pobre Xich!...

Si a tots dos nos enlluhernes,
lluytariem ab brahó:
si ell ho diu per les tavernes,
jo a ton pare y al rectó'.

Ja sé jo que lo que't conto
t'ho podria molts cops di',
mes, si'm té l'amor mig tonto...
¿què hi puch fer, pobret de mi?

Y es qu'al tindre a ma vora
al moment ho olvido tot,
y la llengua m'es traydora
y no puch dir ni un trist mot.

Mon desig prou fóra dirte
lo greu qu'es mon sufriment,
mes, al vèuret y al sentirte
tot me passa, francament.

Quan arribi'l ditxós dia,
allavors prou gosaré!...
Serà tanta ma alegría
que no sé si hi pensaré...
Prò si hi penso ¡uy, amor mia!
iquína feyna que tindre!

PETITES COSES

LA LLOCA

Per sos petits, niçaga
de bella picardía,
la lloca tan manyaga
pot dirs que hi té follía.

Sots son plomall amaga
a tots ab gelosía
y crida y inquieta vaga

si algun se n'hi esgarría.

Els porta plascentera
a pendre'l sol per l'era,
a beure vora'l rech...

Qui inquietàlshi gosi
sabrà quan s'ho proposi
la força que té al béch.

MATINAL

Al apuntà'el dia
omplena la vall
de dolça alegría
el fresch cant del gall.

A dins l'establia
renilla'l cavall,
el goç que hi dormía

desfà un llarch badall.

La vaca remuga,
la testa fexuga
el bou alça ab braó,
en tant mig somorta
per sota la porta
va entrant la claró'.

TRAGEDIA

La mosca pel corral tota orgullosa
volava ab gran desfici y sens parà'
quan badant sense solta y vanitosa
ab una terenyina s'enredà.

L'aranya que quieta y cuydadosa
estava vigilantla estoneta hà
per rebre bé visita tan xamosa
contèu ab quin dalè's posà a filà'.

La mosca butzinant, esma-perduda,
buscava inutilment consol y ajuda;
ho veu el rabadà y el tabalot
vol salvarla ab un cop de barretina

y al bell punt mosca, aranya y terenyina
finiren a les mans d'aquell xicot.

¡LLIBERTAT!

De fam y de set
el pobre aucellet
ha mort a la gavia!
Del béch mig-badat
sortir sembla irat
un xiscle de rabia.

Ha mort unglejant
el ferro que'l volta.
L'oreig tot passant
li resa una absolta
y un raig dolç y suau
de sol, l'amortalla...

En tant l'home per no ésser més esclau,
malehint els tirans lluyta y treballa.

ELS PARDALS

Al meu galliner
quin vol de pardals
hi vé ab alegria.
No sé que ho deu fer
que hi són puntuals
al pich de mig-día.

Hi solen entrar

com a casa seva,
picant el menjar
no's donen pas treva;

si acàs ningú'ls veu
els xiscles com pugent!...
Si'l gall els en treu
protesten y fugen.

LA TERRAYRE

Enganxat a un carrot qu'es una ruhina
de tan plè d'esboranchs y penjarelles
el burret de la terra d'escudelles
va cayent pels carrers més que hi camina.

La mestressa que'ls mena de rutina
(terrayre, carro y ruch, itres coses velles!)
donantli suaus copets a les costelles
au! y au! vora séu sempre rondina.

Y aquesta trinitat errant, xaruga,
fa sa tasca diaria y fexuga
voltada de vaylets que li fan mofes,

la vella trayent comptes a tot'hora,
el carro a cada sòt semblant que plora
y'l burro somniant palla y garrofes.

DOS AMICHS

L'infantó y'l passarell
si'n gastaven d'alegríat
L'infantó jugant ab ell
se pot dir passava'l dia.

L'infantó tan ros y bell
poch a poch emmalaltía,
comprententho'l tendre auCELL

no cantava com solía...

L'infantó està al llit morintse
y l'auCELL tot arraulintse
mor com ell sens cap esclat.
Una mare resta sola
y un infant com auCELL vola
vers al Cel d'àngels voltat.

EL MEU GATET

Es sedós, nèt y joliu,
joganer fins al desvari,
té un mirar dolç y expressiu
y un morret estrafalari.

La maynada ab afany viu
fins disputa per jugarhi.
Es un gat bell y atractiu,

un gatet extraordinari.

Rentas tots els dematins
y's pentina qu'es un gust,
se daleix pels bons bocins;
no es esquerp ni gens adust;
la prova es que als ratolins
no'ls ha dat may cap disgust.

A LA CARITAT

Oh, Caritat! Virtut la més hermosa
que Deu ens ha llegat, font d'alegría
pels qui't tenen al cor, conhort y balsem
pels que sufren.

Oh, flor santa del Cel! Fa vint centuries
que ab Jesús a la terra descendires
y ab ton perfum suau, gentil y tendre
tot cor enflayres.

Tu, ho ets tot, Caritat! Ets font puríssima
que ab tes aygues brillants y magestuoses
de pol a pol la terra amorosexes
y dónes vida.

Tu ets l'àngel del amor qu'en nits glaçades
als pobres miseriosos axoplugues
y ab ton alè amorós vas alentantlos
y escalf els dónes.

Tu ets aquell blanch colom que sens temensa
al bell mig del combat el vol atura
y als amichs y enemichs recull ab joya
sota ses ales.

Tu, la mare gentil, noble y ardida
que fa crexe'ls infants que mares feres
al posarlos al món, ay! abandonen
com carn perduda.

Tu, l'hermós raig de sol que alegre banya
del benèfich asil les parets fredes,
portant a n'els malats, retuts y tristos,
consol y força.

Tu ets vida y ets amor, tu ets tot puresa;
tu ets d'aquest món migrat lo més espléndit,
lo més magestuós, més bell y digne,
més gran y noble.

Sens tu, oh Caritat! fóra la terra
un desert espantós y inacabable
y homes ab homes, folls, s'abrahonarien
mateix que feres.

No fugis, donchs, jamay de nostra vora,
viu sempre en nostre cor, régna en nosaltres
y pòrtans amorosa y ben augusta
ta flayre angèlica.

De ta dèu cristallina a tots sadóllans,
de la parla del Cel fésnos la gracia,
de tes gestes heroyques y divines
el cor omplènans.

Fésnos dignes y bons, nobles y justos,
 en l'hora de la mort no'ns desamparis
 y òbrens de bat a bat, ben somrisenta,
 la santa Gloria.

A UNA DAMA

Vostre bell jardí, senyora,
 que gran es y que ufanós...
 De les flors qu'ell atresora
 cap pot compararse ab Vos.

Cap es fresca y prou galana
 per poguè'ab Vos competi';
 Vos sóu reyna sobirana
 de tan bell y rich jardí.

Si hi teniu la clavellina
 rumbejant esbelts clavells,
 al passarne Vos s'inclina,
 vostres llavis són més bells.

Prou la rosa s'hi obre ab força
 tot regnanthi dignament,
 prò al davant vostre's colltorça
 com per fe'us acatament.

La violeta seductora
 quan us veu a Vos passar
 del camí surt a la vora
 y la planta us ve a besar.

Fins la dalia presumida
 s'humilfa de mal grat
 perque may tindrà en sa vida
 vostra excelsa magestat.

Y'l bell girassol gronxantse
 tot humil y esplendorós
 va seguintvos y girantse
 com si'l sol siguessiu Vos...

Sóu Regina indiscutible;
 fins el rossinyol festiu
 des d'un branquilló, invisible,
 us endressa un cant joliu.

Us endressa un cant de joia,
 d'esperança y tendre amor
 que rebèu Vos alegroya
 y escoltèu ab dolç fervor.

Vostre bell jardí, Senyora,
 qu'immèns es y qu'ufanós!
 mes cap flo'es tan seductora
 ni tan fresca com sóu Vos.

Quan hi anèu amorosida
 a fe'un pom per vostre pit,
 per poguer ser l'escullida
 totes tenen viu neguit.

Totes senten suau frisança
 quan el braç Vos allarguèu,
 totes tenen l'esperança
 de que les preferirèu.

Semblen totes que lluhexin
 sos més vius y bells colors,
 y que frisin y's dalexin
 per poguer venir ab Vos.

Per Vos, sembla que coneguim
 que'l mori'es mori'excelent;
 talment sembla que us ho preguim
 ab ulls plens d'agrahiment.

La que Vos havèu cullida
y besèu ab suau dolçor,
us perfuma ab goig sens mida
desfallint plena d'amor...

La que resta trista y sola
al Cel mena son perfum;
tot plorant clou sa corola
y allí mor y allí's consum...

El cor mèu també ho ansía
viure junt a vostre cor;
que feliç fóra si un dia
defallís ab Vos d'amor!...

No ho volguèu, Senyora mia,
que's mustigui com la flor!

NATURA

EL SOL

Quan alegre cada dia
a brillar comença'l sol,
sembla'l món que s'extasia
y s'omplena de consol.

Notes plenes d'harmonía
li dedica'l rossinyol
y son pur perfum li envía

joganer el ventijol.

Camps y boscos, aus y plantes
ses més íntimes complantes
li endressen amorosits
mentre'l sol ab goig sens mida
va escampant arrèu la vida
y de joya omplint els pits.

LA LLUNA

Oh, lluna argentina
de suaus resplandors!
Oh, llantia divina
de blanques clarors!

Tu ets dolça regina
de tendres amors
y ets tu qui ilumina

gojosa més cors.

Per xò contemplante
ab joya y fè santa
cerquèm bell consol
resant a la una:
*La lluna, la bruna
vestida de dol...*

LES ESTRELLES

En nits clares y calmoses
contemplant el blau del cel
plè d'estrelles lluminoses
com brillants clavats a un vel,

com les hores somnioses
van corrent ab gran anhel
y crech veure fantasioses
vaguètats en cada estell...

Potser són l'esguart dels àngels
y dels sants y dels arcàngels
junt a Deu Omnipotent!...

Potser són ànimes clares!..
Potsé'ls ulls de nostres mares
que'ns contemplen somrihent!...

LA PLUJA

La pluja benèfica
qui arrèu va cayent,
es dàdiva angèlica,
deífich present.

La terra sedenta
la reb de bon grat,
la reb sonrihenta

com bes del amat.

Y sent grans frisances
ab suaus benaurances
d'alegres amors,
y, mare feconda,
les prades inonda
de plantes y flors.

EL VENT

Com fera traydora
qui udola imponent,
ab força atuhidora
xisclant passa'l vent.

El parch se desflora
llastimosament
y'l bosch cruix y plora

ab llòbrech accent.

Les aus emmudexen
y ab por s'arraulexen
en son niu d'amors...
Y'l vent ab fal-lera
cobreix sa carrera
de fulles y plors.

EL TRÒ

El cel amenaça
tempesta imponent,
la fulla cau lassa
moguda pel vent.

El llamp zig-zagueja
semblantne l'esglay
y'l trò rondineja

vagant per l'espay.

Els monts s'estremexen
y tots repetexen
sa extranya cançó...
Sentint com udola,
la terra tremola
com un infantó.

EL LLAMP

Formidable y imponen turbonada
va àvensant y engroxint poch a poch;
ja la lluna ha quedat amagada,
ni una estrella s'ovira ja enlloch.

De l'espessa y ombriu nuvolada
surten llamps com serpetes de foch
qu'allà hont dexe sa via marcada
convertexen en cendres el roch.

Ja s'enlayra, s'cargola y's torça;
ja's decanta y furient cau ab força
vers la terra semblant la po'arrèu.

El pagès al portal se detura;
se'n va a dins, tanca fort y murmura
tot senyantse: ¡*Sant March, Santa Creul...*

LA NEU

De blancor immaculada
el terré'avuy s'ha vestit
com la núvia enamorada
al donà'el «sí» benehit.

Tot es blanch; sembla la prada
un llençol gran y infinit;
els pagesos l'han mirada

y «*Any de Deu*» contents han dit.

Car sota exa blanca capa
que'ls sembrats totalment tapa
hi endevinen satisfets
el blat qu'ab força germina
que'ls promet blanca farina
per donar pá als séus fillets.

LA GLAÇADA

La glaçada ha sigut forta
com ben poques se'n veuràn!
La plana igual qu'una morta
ha perdut tot son encant.

L'hereuet des de la porta
s'ho contempla bo y plorant...
No es per ell que's desconhorta,

que sos fills ne patiràn!...

Surt el sol y a n'el bon avi
li floreix arran de llavi
la cançó de *Sol, solet...*
y al ensemps que l'herèu plora
ell cantant surt al defora:
Vina a veurem que tinch fretl...

LA PEDREGADA

La nuvolada ha estat devastadora.
No recorda ningú una pedregada
més ferma, més espessa y més granada,
cada pedra era un ou ben a la vora.

Tot ha quedat trinxat; talment tot plora:
la cullita es per terra esmicolada
y ab ella se n'ha endut, com fera irada,
suhors, treballs y esperances tot alhora.

El pagès cor-ferit, cego, frenètic,
axeca vers al cel son puny atlètic
y jura y maleheix, plorant el pobre!...

Mes, la esposa fidel, diuli ab fal-lera:
—No'n treus rè!... No reneguis!... Crèu y espéral
Que al tancá'un camí Deu, un altre n'obre!...

La nostra encuadernació

Ab el quadern número 296 quedà complet el *dissetè volum* de LECTURA POPULAR.

Per encuadernarlo, hem hagut de fer les tapes (iguals a les dels anteriors, ab els noms dels autors en el llom) en condicions especialíssimes a causa del enorme encariment de la tela y de tots els materials indispensables, a pesar de lo qual la oferim als nostres lectors als següents preus:

Encuadernació completa del volum. . .	1'20 ptes.
Tapes soles	'80 "

LOS NOSTRES SUSCRIPTORS

servintse directament d'aquesta Administració, obtindran els següents preus esceptionals:

Encuadernació completa del volum. . .	1'05 ptes.
Tapes soles	'70 "

Per la mateixa rahó del encariment dels materials, hem hagut d'aumentar, unificantlos, los preus dels volums sencers encuadernats qu'hem fixat en ptes. 2'90.

CATALANA

REVISTA SETMANAL

AB LA COLABORACIÓ DELS PRINCIPALS ESCRITORS
DE CATALUNYA, MALLORCA Y VALENCIA

Surt cada diumenge, editada per la casa IL·LUSTRACIÓ CATALANA, qu'és per als nostres lectors la millor garantia de formalitat y d'exactitut.

Per mor de les circumstancies actuals, estalvia'l paper, però nó la lletra, de manera qu'en son petit format dóna més quantitat de lectura que les publicacions similars de major tamany.

Cada any formarà dos forts volums de Revista de més de 600 planes cada un, y quatre volums de folletí de més de 200, sumant en conjunt més de 2.000 planes.

Compta ab la colaboració de quasi la totalitat dels escriptors catalans.

Suscripció per tot l'any 1919, Pessetes 10.